

**UCHWAŁA NR XXVIII/218/2018
RADY GMINY DRZYCIM**

z dnia 29 marca 2018 r.

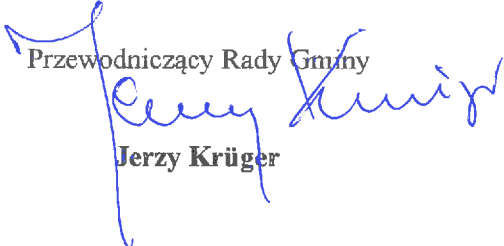
w sprawie przyjęcia projektu herbu Gminy Drzycim, flagi, oraz wzoru pieczęci Gminy Drzycim.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2017 r., poz. 1875)¹⁾ i art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 38) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć projekt herbu Gminy Drzycim, flagi, oraz wzoru pieczęci Gminy Drzycim wg wzorów zawartych w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Wójta Gminy Drzycim do wystąpienia do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji celem zaopiniowania wzoru herbu, flagi oraz projektu pieczęci Gminy Drzycim, o których mowa w § 1.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Krüger

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz.U z 2017 r. poz. 2232, Dz.U. z 2018 r., poz. 130.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XXVII/218/2018 Rady Gminy Drzycim z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie: przyjęcia projektu herbu Gminy Drzycim, flagi, oraz wzoru pieczęci Gminy Drzycim.

Projekt niniejszej uchwały przedkłada Wójt Gminy Drzycim.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 grudnia 1978 roku (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 38), zawartymi w art. 3 ust. 1 jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego danej jednostki, własne herby. Jednocześnie art. 3 ust. 3 w/w ustawy zobowiązuje jednostki samorządu terytorialnego do uzyskania opinii ministra właściwego do spraw administracji publicznej dotyczącej wzoru proponowanego herbu jednostki.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powołał 13-osobową Komisję Heraldyczną, czuwającą nad poprawnością projektowanych herbów.

Wnioski, jakie jednostki samorządu terytorialnego składają do właściwego ministra w sprawie wydania opinii dotyczącej wzoru herbu powinny zawierać

barwne projekty rysunkowe herbu (dwa egzemplarze), ich opis, uzasadnienie

merytoryczne oraz tekst uchwały Rady Gminy o przyjęciu projektu przez jednostkę samorządową.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały Rady Gminy Drzycim jest warunkiem koniecznym do podjęcia dalszych kroków administracyjnych związanych z przyjęciem herbu, flagi oraz wzoru pieczęci Gminy Drzycim.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Krüger

Załącznik Nr 4 do Załącznika Nr 1

Deep Yellow PANTONE 7406	C -0%
	M-20%
	Y -100%
	K -0%

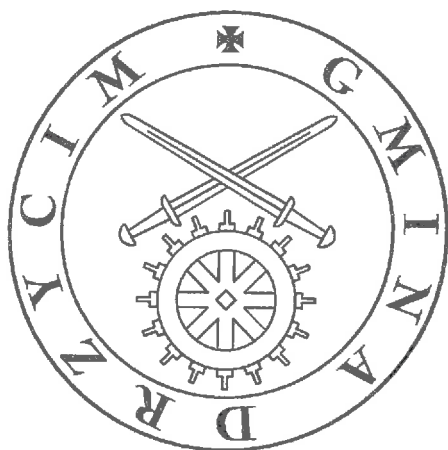
Cyjan Pantone Process Cyjan	C -100%
	M-0%
	Y -0%
	K -0%

Black Pantone Process Black	C -0%
	M-0%
	Y -0%
	K -100%

BARWY HERBU GMINY DRZYCIM

wykonany na podstawie
kwerendy historycznej
profesora Krzysztofa Mikulskiego
przez artystę plastyka Lecha-Tadeusza Karczewskiego
w marcu 2018 roku

Załącznik Nr 3 do Załącznika Nr 1

PROJEKT PIECZĘCI GMINY DRZYCIM

wykonany na podstawie
kwerendy historycznej
profesora Krzysztofa Mikulskiego
przez artystę plastyka Lecha-Tadeusza Karczewskiego
w marcu 2018 roku

Załącznik Nr 2 do Załącznika Nr 1

PROJEKT FLAGI GMINY DRZYCIM

wykonany na podstawie
kwerendy historycznej
profesora Krzysztofa Mikulskiego
przez artystę plastyka Lecha-Tadeusza Karczewskiego
w marcu 2018 roku

Załącznik Nr 1 do Załącznika Nr 1

PROJEKT HERBU GMINY DRZYCIM

wykonany na podstawie
kwerendy historycznej
profesora Krzysztofa Mikulskiego
przez artystę plastyka Lecha-Tadeusza Karczewskiego
w marcu 2018 roku

miecze złote o rękojeściach czarnych.

Flaga Gminy Drzycim ma postać płata niebieskiego z umieszczonym pośrodku godłem herbu Gminy Drzycim.

Pieczenie Gminy Drzycim:

1/ pieczęć Gminy Drzycim ma kształt okręgu o średnicy 36 mm z umieszczonym w polu pieczęci godłem herbu Gminy Drzycim i majuskułowym napisem otokowym : GMINA DRZYCIM.

2/ pieczęć wójta Gminy Drzycim ma kształt okręgu o średnicy 36 mm z umieszczonym w polu pieczęci godłem herbu Gminy Drzycim i majuskułowym napisem otokowym : WÓJT GMINY DRZYCIM.

3/ pieczęć Rady Gminy Drzycim ma kształt okręgu o średnicy 36 mm z umieszczonym w polu pieczęci godłem herbu Gminy Drzycim i majuskułowym napisem otokowym : RADA GMINY DRZYCIM.

4/ pieczęć przewodniczącego Rady Gminy Drzycim ma kształt okręgu o średnicy 36 mm z umieszczonym w polu pieczęci godłem herbu Gminy Drzycim i majuskułowym napisem otokowym : PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY DRZYCIM.

Barwy Herbu Gminy Drzycim:

Yellow Deep - Pantone 7406, C-0% M-20% Y-100% K-0%

Cyjan - Pantone Process Cyjan, C-100% M-0% Y-0% K-0%

Black - Pantone Process Black, C-0% M-0% Y-0% K-100%

Stanisław Wojciechowski osobiście wziął udział w uroczystości jej uruchomienia. Budowa ta w znacznej mierze została urzeczywistniona dzięki zaangażowaniu dyrektora elektrowni inż. Alfonsa Hoffmanna i wsparciu ze strony budżetu państwa. W pierwszej fazie istotne było wsparcie ze strony ministra robót publicznych Gabriela Narutowicza, osobiście wizytującego miejsce budowy, który był wybitnym inżynierem hydrotechnikiem i elektrykiem. Niemal cały kraj z uwagą śledził postępy prac przy tej inwestycji. W roku 1924 została powołana do życia Spółka Akcyjna Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek” (siedziba Zarządu znajdowała się w Toruniu, przy ul. Mickiewicza 5), mająca koordynować sprawę nowoczesnej elektryfikacji Pomorza.

W momencie uruchomienia, elektrownia w Gródku dysponując dwiema turbinami Francisa (wykorzystuje się te konstrukcje do dziś w hydroelektrowniach) uzyskiwała moc ok. 2,5 MW, a od 1927 r. – po uruchomieniu trzeciej turbiny – 4 MW. Tym samym stała się najbardziej wydajną elektrownią wodną w ówczesnej Polsce. W 1927 r. uruchomienie trzeciej turbiny miało miejsce w obecności Ignacego Mościckiego. Obecność w gródeckiej elektrowni w/w dostojników państwowych wypukła jej znaczenie dla gospodarki podnoszącego się z upadku kraju. Elektrownia w Gródku była zresztą pierwszą tego rodzaju inwestycją uruchomioną w II RP.

Budowa elektrowni była pierwszym etapem elektryfikacji Pomorza. Do jej wykorzystania niezbędne było zbudowanie przesyłowych sieci energetycznych. W roku 1924 została powołana do życia Spółka Akcyjna Pomorska Elektrownia Krajowa „Gródek” (siedziba Zarządu znajdowała się w Toruniu, przy ul. Mickiewicza 5), mająca koordynować prace w zakresie elektryfikacji Pomorza. Spółkę zawiązał starosta pomorski (jako reprezentant samorządu terytorialnego będącego większościowym udziałowcem) oraz dyrekcja Elektrowni „Gródek” (Alfons Hoffmann). Kontynuatorem tradycji tej spółki był powojenny Zakład Energetyczny Toruń (od 1993 jednoosobowa spółka skarbu państwa). Dyrektorem spółki został inż. Alfons Hoffmann. Rozbudowa linii energetycznych rozwijała się pomyślnie, sięgając w 1925 r. Grudziądz, w 1927 Torunia. Przyczyniło się to do dobrej kondycji elektrowni gródeckiej, ale zwłaszcza elektryfikacji i rozwoju gospodarczego regionu Pomorza. Istotne części wyposażenia tych linii produkowane były przy elektrowni w Gródku, a także testowane w nowoczesnych laboratoriach umożliwiających też świadczenie usług w zakresie testowania urządzeń elektrycznych podmiotom z zewnątrz.

Gdy rozpoczęto budowę portów (handlowego i wojskowego) w Gdyni, elektrownia w Gródku gotowa była sprostać zadaniu zaopatrzenia w energię portów i miasta w pierwszej fazie jego rozwoju. Po uzyskaniu rządowej koncesji na dostawę energii (1927), przystąpiono niezwłocznie do budowy linii przesyłowych. W ciągu 6 miesięcy powstał 140-kilometrowy odcinek łączący elektrownię z Gdynią.

Wznosząc zaporę w Gródku zadbano też o zachowanie możliwości spławiania drewna Wdą poprzez urządzenie odpowiedniej śluzy do transportu tratw. W 1931 r. w miejscowości Leosia została umieszczona jedna z pierwszych w Północnej Polsce stacji do stałego pomiaru poziomu wód (tutaj na Wdzie). Przy elektrowni powstała również stacja hodowli ryb w celu zarybiania zalewu gródeckiego. Konsultantem i patronem w tym zakresie był najwybitniejszy ówczesny ichtiolog dr Włodzimierz Kulmatycki, kierownik Pracowni Rybackiej Oddziału Bydgoskiego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego (zamordowany przez Niemców jesienią 1939 r.).

Bez przesady można powiedzieć, że elektrownia w Gródku była – jak na swoje czasy – nowoczesnym, wzorcowym przedsięwzięciem o wielokierunkowej działalności. Wywarła szczególnie, pozytywne piętno na dziejach gospodarczych całego międzywojennego Pomorza. Blizsze informacje zob. *M. Chudecki, Elektrownie wodne w Gródku i Żurze*

– *cenne elementy krajobrazu kulturowego Wdeckiego Parku Krajobrazowego, 2016 r.*

W dziejach gminy Drzycim najważniejsze i godne upamiętnienia wydają się wydarzenia z początku jej dziejów pisanych (bitwa pod Drzycim) oraz z dziejów najnowszych (energetyka gródecka). W nich należy szukać symboli współczesnego herbu. Stąd też wynikają projekty znaków samorządowych gminy, prezentowane poniżej.

2. Propozycje znaków samorządowych Gminy Drzycim

Herb Gminy Drzycim: w polu błękitnym koło wodne złote, ponad którym dwa przekrzyżowane

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/218/2018

RADY GMINY DRZYCIM

z dnia 29 marca 2018 r.

PROJEKTY ZNAKÓW SAMORZĄDOWYCH GMINY DRZYCIM

Krzysztof Mikulski

Instytut Historii i Archiwistyki

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

1. Elementy historii Gminy Drzycim

Gmina Drzycim położona jest w powiecie świeckim województwa kujawsko-pomorskiego, na terenie historycznego Pomorza Wschodniego. Drzycim posiada bardzo długą historię. Najstarsza informacja pisana o Drzycimiu pochodzi z 1091 r. Nad Wdą istniał już wówczas gród, pod którym miała miejsce opisana przez kronikarza zwanego Gallem Anonimem bitwa wojsk księcia Władysława Hermana dążącego do podboju Pomorza z broniącymi się Pomorzanami. Gall opisuje starcie jako zwycięskie dla Polaków, zdaniem historyków – być może – efekt bitwy był odwrotny. Gród ten istniał w następnych stuleciach jako ośrodek obronny. Stąd nazwa miejscowa Gródek.

W średniowieczu obszar gminy wchodził w skład kasztelanii świeckiej, po zajęciu Pomorza przez krzyżaków – komturstwa świeckiego, wreszcie po ponownym włączeniu do Królestwa Polskiego – do powiatu świeckiego.

Spośród miejscowości leżących na terytorium gminy Drzycim pięć należało w XV-XVIII w. do własności królewskiej i starostwa świeckiego. Były to: Drzycim, Gacki, Gródek, Sierosław i Sierosławek. W rękach szlachty znajdowały się: Bedlenki, Biechowo, Biechówko, Dąbrówka, Dólsk, Jastrzębie, Lubocheń, Rówienica i Wery. Spośród tych miejscowości kilka było gniazdami średniozamożnych rodzin szlacheckich – Biechowskich, kosów h. własnego, Rówińskich i Spławskich. Do największego znaczenia w czasach I Rzeczypospolitej doszła posiadająca Dólsk i Lubocheń rodzina Dulskich herbu Przegonia. Wywodził się z niej m.in. Jan Dulski, kolejno kasztelan chełmiński (1572-1590), podskarbi ziem pruskich (1581-1590), a także podskarbi wielki koronny (1580-1590). Dzierżawił on liczne królewszczyzny – był starostą dybowskim, brańskim, rogozińskim, suraskim, świeckim, ekonomem malborskim i starostą tczewskim. Niestety pozostawił po sobie jedynie córki i senatorska linia tej rodziny wygasła na nim. W XIX w. wszystkie majątki szlacheckie na terenie dzisiejszej gminy znalazły się w rękach niemieckich. Miejscowości leżące na tym terenie wchodziły w XIX w. w skład powiatu świeckiego. Podobnie przynależność ta wyglądała w okresie II Rzeczypospolitej (1920-1939) i po II wojnie światowej. W 1975 r. gmina Drzycim weszła w skład województwa bydgoskiego, a w wyniku ostatniej reformy administracyjnej z 1998 r. w skład województwa kujawsko-pomorskiego i odnowionego powiatu świeckiego.

Historia Gminy w szczególny sposób wpisuje się w dzieje gospodarcze Polski i jej systemu energetycznego. Ukształtowanie terenu sprawiło, że dolina rzeki Wdy była nad wyraz sprzyjającym miejscem lokalizacji siłowni wodnej. Na rzece tej urządzono dwie elektrownie. Kluczowe dla polskiej energetyki, zwłaszcza w czasach II RP: najpierw w Gródku (gmina Drzycim), a później w miejscowości Żur w gminie Osie. Plany zbudowania na Wdzie siłowni (w Gródku) zrodziły się jeszcze za czasów zaborów. Na podstawie planów technicznych przed wybuchem I wojny światowej przystąpiono do prac budowlanych. Jej głównym elementem było wzniesienie zapory ziemnej o długości 220 metrów, umożliwiającej spiętrzenie Wdy w tym miejscu do wysokości 18 m. Trwająca wojna nie sprzyjała szybkim postępom inwestycji. W chwili powrotu Pomorza do Polski w 1920 r. znajdowała się ona nadal w fazie wstępnej. Wprawdzie wykopany został ponad kilometrowy kanał, jednak budowa zapory została zaledwie rozpoczęta. Polskie władze, zdając sobie sprawę ze znaczenia tej inwestycji dla kraju, mimo trudnej sytuacji gospodarczej, doprowadziły do jej ukończenia, a w kwietniu 1923 r. prezydent RP